

BELLPUIG

PRENSA
COMUNICACIÓ

ARTÀ

9 MARÇ 1985

Nº 5

- V EPOCA - ANY XXVI -

REVISTA QUINZENAL

SENSE GUERRES, TENEN LES TERRES

MONTPELIER INTERNATIONAL

TEL: 01-5893400

TELEX: 916087

LONDON

RAVENNA: DE 11 A 12 TEL: 562178

sumari:

SALVADOR ESPRIU... in memoriam
ENTREVISTA (Director de l'Institut)
SER FELIÇ ... COM?
EL BISBE a la comarca d'Artà
NOTICIARI XERRIM - XERRAM
COLONIA DE SANT PERE
COLLABORACIONS

En el Taller de Comunicacions d'Artà vàrem fer una tasca el darrer divendres: Posar peu a una fotografia. Algú escrigué: "Un altre racó de la Nostra Mallorca, a punt d'ésser degollat. Abans es colonitzaven les Terres amb Guerres, ara els sistemes han canviat".
Més comentaris a la plana 6.

REVISTA QUINZENAL

Nº 5.V Epoca 9 Març 1985

DIRECTOR: Rafel Umbert

CONSELL DE REDACCIÓ

C. Obrador A. Gili
J. Pastor G. Bisquerra
G. Artigues S. Massanet
Fito i Taller de Comunicacions

COL·LABORADORS:

M. Mestre G. Mateu
J. Forteza M. Tous

ADMINISTRACIÓ:

G. Bisquerra A. Gili
A. Esteva M. Estelrich
J. Bernat

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Sant Salvador, 2 Artà.

IMPRIMEX: Gràfiques Llevant. Carrer de Ciutat, 55 Artà.

Dipòsit Legal: P.M. 57-1969.

NOTÍCIES DE LA PARRÒQUIA

TROBADA AMB LES PARELLES DE NUVIS CASATS

Dia 24 de març, diumenge, hi haurà una trobada amb les parelles que han fet el curset pre-matrimonial els darrers anys, tan si són casats com si no ho són. Serà a partir de les 10'30 del matí a "Ses Minyones" de Sa Colònia. Compartirem experiències i també el dinar.

Vos esperam a tots.

EL BISBE

a la comarca d'Artà

Molts recordaran encara aquelles visites solemnes i cerimonioses que feien els bisbes d'antany. Es feia dissabte general a les esglésies i tot el poble girava entorn de l'anomenada "visita pastoral". Venia a ser semblant a la visita d'un inspector que ve a "passar revista".

Fa un parell d'anys -l'any 1981 el Bisbe va fer una visita pastoral -naturalment molt distinta a la que acabam d'esmentar- a la nostra parròquia d'Artà i Sa Colònia. Amb detenció i amb temps suficient, va visitar institucions i persones de la nostra església local.

En aquesta ocasió el Bisbe ve a visitar els diversos grups que fan feina en la pastoral de les nostres comunitats parroquials o que es reuneixen per a fer un procés de maduració en la fe.

No és per tant una visita a una comunitat concreta, sinó a tots els grups de cristians de les diverses parròquies de l'arxiprestat o comarca, reunits en una d'elles.

El principal objectiu que es pretén amb aquesta manera de fer la visita pastoral es potenciar la realitat arxiprestal:

- el grup de capellans que fan feina dins la comarca.
- els grups d'agents de pastoral de cada parròquia.
- la inserció de religiosos i religioses a nivell arxiprestal con a principal agent de pastoral.

El Bisbe vol animar la tasca conjunta dins l'arxiprestat i l'esforç per anar creant petits grups de cristians compromesos en les diverses tasques eclesials.

Dins la nostra zona tenim ja algunes realitats arxiprestals que ja funcionen, p.e reunions de capellans, recessos mensuals de monges i curssets prematrimonials per a nuvis. Som conscients de què encara aquesta experiència de pastoral conjunta es pot potenciar molt més.

El Bisbe vindrà, doncs, a trobar-se no amb tothom, cosa que va fer a la darrera visita pastoral del 81, sinó únicament amb els grups que treballen o segueixen un procés de fe. Naturalment, a l'eucaristia del dissabte, dia 9, ens trobarem tots els cristians de la comarca per compartir la Paraula i l'Eucaristia amb el Bisbe.

L'equip parroquial.

Programa de la visita:

Dissabte, dia 9 de març

A les 9'30 Visita a les obres de l'església de Cala Millor.

A les 10'30 Trobada amb els capellans i religiosos de la comarca a Capdepera.

A les 15'30 Trobada amb els diversos grups de joves a Cala Ratjada.

A les 17'30 Trobada amb les catequistes d'infants a Sant Llorenç.

A les 19'30 Celebració de l'Eucaristia per a tothom a la parròquia d'Artà amb la participació dels pobles veïnats (aquest capvespre a Artà i Sa Colònia se suprimiran les altres misses).

Diumenge, dia 10 de març

A les 10'30 Trobada amb els diversos grups parroquials de la comarca a "Ses Minyones" de Sa Colònia. Per dinar drem "pa taleca".

A les 17 Trobada amb les monges de la comarca al Convent de les germanes de la Caritat de Sa Colònia.

A les 19'30 Celebració de l'Eucaristia a Son Servera.

Esperam que aquesta trobada amb el Bisbe impulsi els grups que ja treballen dins les nostres comunitats, animi a incorporar-s'hi als indecisos i ajudi a crear més llaços de contacte i col·laboració entre els distints agents de pastoral de la nostra comarca.

NOTICIARI

* REPRESENTACIÓ TEATRAL *

****Els alumnes d'octau d'EGB. del col·legi de Sant Salvador representaren pro-Viatge d'estudis, el divendres dia 22 de febrer en el teatre del Centre Social, dues rondalles mallorquines: "Un festejador" i el "Metge Guinyot", ambdues presentades per una terna de simpàtics nans. Hi posaren tots els seus sabres i l'esforç no va ésser en va, perquè a les dues sessions hi assistí gran quantitat de gent; nins i pares. També la representaren en el teatre del Centre cultural de La Colònia dissabte dia 2 de març. Molt bé. al.lots, continuau que hi ha venal.

* CONGRES DE CULTURA POPULAR *

****El passat dia 24 de febrer al capvespre i a Muro, tingué lloc una reunió a la qual hi participaren representants d'unes 25 agrupacions de ball mallorquí, entre elles les dues d'Artà, i dues musicals: Sis Som i Música Nostra.

Va ésser convocada per les de Muro, Bunyola, Sóller i Manacor, i el seu propòsit era informar a totes les agrupacions de Mallorca el que es tractà a Galícia a un "Congrés de Cultura Nacional" al que havien assistit.

Resumint les ponències allà presentades:

-Fomentar la Cultura general a nivell insular, proposant una comissió dividida en sub-comissions. A aquells moments es sentiren un poc insegures les comissions informades, i decidiren una propera reunió pel dia 24 de març a les 5 del capvespre a Ciutat, la qual està oberta a tothom.

* NOUS DONATS *

****A partir del primer de març s'han fet càrrec del Santuari de Sant Salvador com a "Donats", el matrimoni Andreu Trias i Margalida Esteve. Pels comentaris que corren pel poble pareix que la notícia ha estat favorable a la gent, i acollida amb agrado. Per tant donam l'enhorabona a aquest matrimoni que, deixant caseva, farà des d'ara vida al costat de la Mare de Déu. QUE SIA PER MOLTS D'ANYS!

* ORFEO ARTANENC *

****S'ha reorganitzat l'Orfeo artanenc o antic cor, després d'uns tres anys d'inactivitat. Ademés dels "antics" del cor, s'ha replegat un llarg llistat de noves veus i joves que poden ésser el futur de dit Orfeo. També és novetat l'estrena de nou director: En Tomeu Ginard (Violí) que sembla que ho ha agafat amb ganes.

Cal dir (segons els organitzadors) que les seves activitats no s'acabaran amb la participació en les celebracions de la Setmana Santa. Hi ha ganes de muntar-ne d'altres. I, sobre tot, el que se pretén és que tots els participants gaudeixin del plaer de cantar a veus.

Des d'aquestes retxes, les volem dar l'enhorabona tan al novell director com als integrants del cor (vells i nous) i que no es cansin (ja que la música du música) i si pot ésser que, a la volta d'uns anys puguem tenir un Orfeo artanenc ben consolidat i fort. Endavant.

* LA "MARE DE DEU" TERMINADA *

****Si no hay novedad y el tiempo no lo impide, el próximo día 17 de marzo sobre las 10,30 de la mañana hasta las 13 horas, estará expuesta en la plaza del Conquistador, la estatua de la "Mare de Déu" que Juan "Sarasate" ha realizado para su próxima entronización en Na Burguesa.

* POSESORIO *

****Hace pocas fechas ha tomado posesión del cargo de Secretario de nuestro Ayuntamiento, la Srta. Celia Piñeiro, con carácter interino. Desde esta sección le deseamos grata estancia entre nosotros.

* CAMBIO *

****También hace sólo unos meses (lo omitimos en su día) se hizo cargo de la Notaría que dejó vacante D. Miguel Mulet, el Notario D. Francisco Javier Moreno Clar, al que damos la bienvenida y le auguramos larga y feliz estancia entre nosotros.

Colombofilia

Ha acabat una primera fase d'amollades des d'Eivissa. Pel guanyador d'aquesta fase la papereria Maessu ha donat un trofeu. Els resultats d'aquesta darrera etapa d'Eivissa (23-2) quedà així:

1er J. Ferrio 983'10 m/seg.
2on B. Riera 929'98 m/seg.
3er M. Riera 887'16 m/seg.

El guanyador del trofeu Maessu fou J. Ferriol.

La classificació general, doncs, quedà així:

1er Miquel Riera 66 punts
2on J. Ferriol 62 punts
3er E. Acedo 56 punts

L'amollada del proper diumenge es féu des d'Oriola. Ara, ja s'alternarà amollant des de la Península i des d'Eivissa.

TALLER DE COMUNICACIONS

FEBRERO

Día	11	0'6	litros m ²
"	12	1'1	" "
"	19	0'6	" "
"	25	0'1	" "

Total..... 2'4 litros m²

atenció!!!

Amb motiu del 25 Aniversari de la nostra revista BELLPUIG, la Redacció ha organitzat la celebració d'un concert per la Coral "Studium" de Ciutat.

Aquest acte es celebrarà a Sant Salvador el proper dia 7 d'abril, festa de Pasqua, a l'horabaixa.

Més envant darem més detalls.

XERRIM XERRAM

I QUE NO TROBAU QUE SE PASSEN amb tant de renou?. Ens referim als qui se casen. Més que unes noces pareix una revet.la. I vengui trui, des de que s'aixequen fins que han acabat. Sembla que estam en guerra. I fins i tot els duen a casar amb carrosses i cotxes enramellats, com si des carnaval es tractàs. Però des seu pa faran sopes.

ALTRA VOLTA insistim en els clots. I també en ses síquies del carrer de s'Argentina i Costa i Llobera. Ja fa unes setmanes que hi posen material, però es com qui donar palla a s'ase. Segueixen obertes i qualcú s'hi deixarà els "amortiguadors" del cotxe, o les llandes. Per favor, mireu de arreglar-ho.

I QUE MOS SALVAREM, O QUE?

Això és pregunta que corr de boca en boca dels bons i sufrits aficionats al futbol. S'ha posat es remei quan sa malaltia ha estat massa greu. Tothom diu lo mateix: ja ho havien d'haver fet fa un parei de mesos. Si no anam tots plegats a veure la Marè de Déu i ben en sèrio, no crec que mos salvem. Esperem idò el miracle.

DIRECTOR DE L'INSTITUT

Maria Gil
Antònia Guiscafré
TALLER DE COMUNICACIÓ

Antoni Obrador i Artigues, llicenciat en grec, és l'actual Director de l'Institut Llorenç Garcias i Font d'Artà. A ell li hem fet una petita entrevista per saber quina és la seva funció.

- 1) **Quin temps fa que sou professor a aquest institut?**
Fa dos anys.
- 2) **En aquest moment sou director:**
Quan vàreu ésser elegit?
A un claustre general celebrat a finals de Juny del 84.
- 3) **Vos pareixia una muntanya quan vos varen plantejar sortir elegit?**
No ho volia ésser, estava retgirat.
- 4) **Vos vàreu presentar a ses eleccions?**
No.
- 5) **Per què creis que vàreu sortir vos i no un altre?**
Jo crec que va ésser perquè gosava de sa confiança d'es claustre i dels alumnes.
- 6) **Vos agrada?**
No. Es paper real de director no m'agrada. Si pogués, dimitiria.
- 7) **Vos resulta difícil la vostra labor?**
Me resulta desagradable haver-me d'enfrontar entre alumnes i professors.
- 8) **Quina és la vostra feina concretament?**
Tenc s'obligació de complir i fer complir sa normativa vigent. També he de defensar el interessos dels alumnes ja que crec que en general els professors se saben defensar ells tots sols.
Tenc en general dues feines:
a) Burocràtica (papers d'oficina...)
b) Coordinació i planificació d'es centre.
- 9) **Creis que el funcionament de l'institut va pel camí adequat? Per què?**
Sí, si va bé. Falta inculcar un poc es sentit de s'hàbit d'estudi i de sa feina.
- 10) **Creis que heu adoptat una nova postura respecte al director d'abans? Per què?**
He procurat mantenir sa mateixa línia o directrius d'es director d'abans. Si bé he fet una sèrie de matisacions respecte a s'ordre intern de s'institut.
- 11) **Vos ha duit qualche complicació la reforma de l'institut?**
Respecte a ses obres, cap complicació.
Respecte a dedins una manca d'espai.
- 12) **Quina postura agafau davant un professor que no compleix la seva labor?**
L'amonest fortament.
Prenc ses mesures legals adients que me faculta sa normativa vigent.
- 13) **I davant un alumne?**
Lo mateix d'abans.
- 14) **Quina postura agafau davant un curs que fa moltes des-trosses?**
Adopt ses mesures que trob convenientes després de consultar amb l'equip directiu, les juntes d'evaluació i tot lo que fa falta.
- 15) **Voleu dir qualche cosa?**
Estic molt content de fer feina a l'institut d'Artà. I agraeisc molt an els professors, alumnes i pares per la seva col.laboració que sempre he trobat i que esper seguir trobant.
Gràcies.

SALVADOR ESPRIU

in memoriam

*"L'Art: una llarga
por de camí, la porta
del fred silenci
que esdevenen quan les coses
són mar del teu naufragi".*

S.E.

"El dia vint-i-dos d'aquest difícil febrer ha mort a Barcelona el poeta Salvador Espriu". Vull suposar que així de senzill li hagués agradat a ell l'anunci a la premsa de la seva mort. Solitari com era, la gent li sobrava, li robava aquell preciós silenci del qual ell partia per a escriure. Malaltís, gairebé des de la infància, "entrega la vida a les paraules" i ara, als setanta-dos anys, ha explorat ja per a sempre el seu permanent misteri: La Mort, la Senyora Mort, Missis Death, sempre present en els seus llibres de poesia ("Les Hores", "La pell de brau", "El caminant i el mur", "Setmana Santa", "Llibre de salms per aquests vells cecs", "Mr. Death",...), present en els personatges de les seves obres dramàtiques ("Primera història d'Ester", "Ronda de mort a Sinera", "Antígona", "Una altra Fedra, si us plau"), present a les seves narracions i a la seva estimada, i sempre enyorada Sinera (Arenys de Mar) on ara és enterrat, a la mateixa tomba on dormí la son anèmica de la tisi el seu bon amic mallorquí Bartomeu Rosselló Porcel, "l'amic de la rosa i el foc" mort durant la guerra civil, aquella nostra guerra fatal que tant de pessimisme inculca en la ment d'Espriu.

Personalment, i, amb veneració, sempre en serviré d'ell, a part de les seves obres, molt pròxims records: el seu valuós mestratge en l'ofici d'escriure versos, la seva erudició i benigntat, els seus humaníssims consells, un escrit de presentació que ens féu per a l'exposició itinerant de dibuixos de Cèsar Estrany i poemes meus a Barcelona, Tortosa i Artà (1974), el pròleg del meu primer llibre de poemes ("Silencis"), sens dubte infinitament millor que tot el llibre

sencer, la meua presència en l'elaboració del llibre "Dibuixos -amb algun mot- sobre temes clàssics" amb il·lustracions de Cèsar Estrany i proses -magnífiques- del ja universal escriptor. I guardaré, com a entranyable anècdota, l'única relació epistolar del poeta de Sinera amb el nostre "poeta d'Artà", el Pare Rafel Ginard, amb motiu de la nostra exposició (d'Estrany i meua) en aquest poble, carta que fou publicada per BELLPUIG (Nov. de 1974).

M'és rotundament impossible en aquest escrit d'urgència dir tot el que diria i el que sent davant la vida, l'obra i la mort de qui em dona la millor i més decisiva empenta en el camp de les arts i l'humanisme. El record de Salvador Espriu sempre serà amb mi. I l'endevinaré constantment rellegint la seva obra i en ella m'hi trobare per què, com ell, "sóc també molt covard i salvatge/ i estimo a més amb desesperat dolor/ aquesta meua pobre/ bruta, trista, dissortada pàtria".

Quan vaig acabar els meus estudis de Medicina a Barcelona es varen interrompre les meves setmanals visites al seu despatx de treball del Passeig de Gràcia. Vaig tornar a Mallorca amb un títol de metge i un tresor a dins la maleta: la seva obra completa de poesia tot just recollida i publicada per Edicions 62. La dedicatòria resava amb pulcríssima lletra menuda: "Per a l'amic Miquel Mestre amb tot l'afecte", i, davall, el "haiku" (5-7-5 sil·labes):

"Quin preu? -La vida.
Si volies pagar-lo
la salvaries".

Reposi el poeta en la pau més absoluta. I ara digau tots: Amèn.

Miquel Mestre Genovard
Artà, 26/2/85.

SENSE GUERRES, TENEN LES TERRES

Urbanitzadores: L'art d'espenyar el màxim, amb el mínim esforç.

Arriben a l'illa i els agrada. Compren. Potser esperen pacientment i astutament, i venen després "al mayor postor", o potser es posen tot d'una "manos a la obra".

Ens canvien els pins per hotels, i, per acabar la festa, fins i tot, gosen prohibir-nos el pas. Quin és el nostre paper en aquesta comèdia?

Toni Muñoz

Estic orgullosa d'aquest poble mallorquí, que sembla, als ulls de la resta del món, passiu i mig indiferent, tancat dins la seva illa per les fortes reixes de la mar. Aquest poble que pareix que li han eixugat tot el suc del sentiment, que pareix que no viu, ni pensa, ni sent. Aquest poble no violent, que rep sempre el visitant (malgrat que sigui invasor) amb les portes obertes.

Estic orgullosa que sàpiga fer les coses, a poc a poc, amb calma, com les estalactites que creixen tant lentament però hermoses.

Estic orgullosa i, a vegades, tenc por, que davant tanta passivitat i tanta indiferència no deixi de ser ell mateix, no li robin fins l'ànima i la vida.

Per què...? Què ho sabíeu?

Que no sé quina companyia internacional que vol fer "duros" i vol dèstèr, natura. Uns estrangers que venen de molt lluny, en volen fer de la nostra casa un femer on aconduir els excrements i les aigües brutes.

Elvira Piris Quetglas

-Tu, i que n'és estat de s'urbanització que feien a Sa Canova?

-Es va aturar, però ara en fan una altra.

-Una altra? I això qui ho fa?

-Estarangers.

-I que es faran Mallorca seva, aquests rossots?

J. Morey Cañellas

TALLER DE COMUNICACIONS

Un dels darrers "jefes" Sioux respongué amb una carta al president dels Estats Units, quan aquests volien comprarli la terra a on habitaven:

"No vos podem vendre la terra perquè aquesta no és de ningú, tal com la rebem, així mateix l'hem d'entregar, a l'igual que el riu, o l'aire, ella és per si mateixa, i voltros sols la destruïreu".

Antoni Picazo

Una foto, una càmera, una persona. Fa falta tot això per veure com la nostra Terra pateix dins unes mans estranyes? Les mans d'uns estrangers que mai han estimat la nostra Terra. I s'edificaran "chalets", apartaments i hotels, i haurà ganàncies. Ja ho crec! Aquells que venen un trosset de la nostra Terra fora conèixer-la, clar que tendran ganàncies, i noltros per ventura plorarem per una terra, que era nostra, verge, dels mallorquins, i que ara, en ella, s'edificarà una meravellosa (?) urbanització.

Aina Mª Massanet.

Més urbanitzacions! I què no hem tenim prou?. El que mos manca són zones verdes.

De Ravenna, què em direu! Un del pocs trossets de terra que probablement es podria salvar, idò no! Ara un cartell en el qual és veu unes xifres de tefèfons de persones que no coneixerem mai.

Així tenim: "Una evasió imparable".

Joana Mª Massanet

La natura es va destruïnt, a poc a poc, de cada dia més.

Es veuen "chalets" a les muntanyes, a les voreres de mar i cartells com el de la foto.

Conserva la Natura. Ho necessitam.

Antonia Guiscafrè Danús.

Mallorca? Mallorquins? Autonomia?

De què? De quí?

Mallorca ens fuig de les mans, i és que, encara que paresqui mentida, la cosa és greu. Tota una sèrie de terrenys i propietats estan passant a mans d'organismes internacionals.

Estimam la nostra Terra?

Montserrat Santandreu

Aquí està el nostre Ajuntament!

Com defensam aquesta destrucció?

Joan Ginard Tous

Per què s'ha de destruir el paisatge de la nostra illa amb cartells d'obres?

I per què aquests cartells són, en la major part, estrangers?

Per què no deixar dins la nostra illa un poc molt de vegetació?

Aina Planisi

Així m'ho contà

—EN LLUÍS BRANCANEVADA—

Per M. Tous

(II)

(continuació)

Me trobava ja sobre el pont. L'hivern, havia sigut abundós en pluges, i per l'ull passava un bon gruix d'aigua tranquil·la, neta, transparent com un cristall.

No s'escoltava trepig ni veu humana. Tampoc sotrats de carros ni cruixits de jous. Solament donaven goig a mes orelles, el concert que pastaven les cançons dels ocells, amb el sangloteig del torrent i la dolça remor del fullatge. Enmig d'aquella soledat m'assec sobre la barandola del viaducte i lliber el llibre de la presó de paper. Aquest no era nou. En el forro llegesc el títol i el nom de l'autor. Amb desgana deix descansar el volum i l'en-voltori al meu costat i, girant sobre mi, reflectides al mirall natural, s'hi vein alberes, cresseps i la meua imatge bellugades per la corrent.

Forçava ma vista per a poder desxifrar del borrós retrat, l'enigma d'aquelles dues emocions que me turmentaven l'ànima, quan una temptació irresistible es féu senyora de ma voluntat. ¡Banye't! ¡Banye't dins mi! me deia la fascinadora aigua i jo posaré remei als teus sofriments.

Vençut per l'encantadora oferta, baix fins al greny. Me descalç. Arromanc ben amunt els calçons i me'n entrí dins del fresc fluid. ¡Quines coses! Ara, que hi estava en contacte directe, havia desaparegut tot l'entorn del que poc temps abans hi havia vist la copia. El líquid m'arribava als genolls i la fredor me digué clarament que havia sofert un miratge.

Sobre un brot de romaguer, que el pes de les mores granyals li feien besar la mansa linfa, s'hi engrosava amb ufania un cavall de serp que, presumint de ses aldanes ales, pal·lides en tonalitats, es creia, segurament, el rei d'aquells paratges.

El paper que havia servit per a guardar el llibre, volant, fent cercols d'arpellot poc elegant, vingué a banyar-se ben a prop de mi. Ràpida i inquieta la meua mirada cerca el "Criterio". Les fulles d'aquest, malmeses per un cop de vent voltaven més aviat que com ho fan unes debanadores. Com una exhalació, aplec les esparidenyes i puig a socórrer el present que m'havien fet aquell matí, i que causaria en mi fortes sensacions. Deix que el sol i l'oratge m'aixuguin els peus. M'assegur altra vegada el calçat, recull el llibre, i partesc cap al bosc de Son Vives. El portell està tancat amb una barrera de pals secs i revestida de gatoses. Pas a l'altra banda, i vénen a donar-me la benvinguda belant-qual si fos un gran personatge—dues cabres i alguns cabrits. Enjoïades elles, amb collars de lladoner, i dringants picarols bujarrons, Molt ximples, per cert. ¡Ho arribaren a ésser mas-sa!.

M'afic per entre els arbres cercant un lloc agradable per a llegir. No tard gaire en trobar unes alzines que, víctimes de la destralt, romanen en terra mig trossejades. Una d'elles obria un gran forcat de cimals i, just enmig d'ells, hi havia arrelat algunes carritxeres de llarga i tendra cabellera. Aquell seria el punt ideal per a dedicar-me a la lectura. M'ajac sobre la molça malfega, descans el cap en els gruixats troncs i me pos a llegir. "Capítulo primero" —En qué consiste el pensar bien— Qué es la Verdad".

M'enfons en aquell llibre, però, adesiara, he d'arruixar els cabrits que són mansos en desmesia i s'atraquen molt distraent la meua atenció. Als pocs capítols comprenc la grandesa de l'autor, que coneix l'home en totes ses dimensions. Però com jove que era, tal volta me molestava un poc que sempre posas el cervell davant del cor. Havien d'ésser capdavanters la veritat, la voluntat, l'energia i la fermesa. Uns quants dies més tard vaig saber que acabava dient que: Si el cor vivifica, la religió divinitza.

(continuarà)

Ara fa 25 anys

Bellpuig nº 3, 5 de marzo de 1.960.

-En Silueta del mes: Febrero, se comenta "...el estropicio forestal en la hermosísima explanada del "Molinet" y de cuyas muestras, patentes y tangibles, puede percatarse el lector a través de las ilustraciones" (en Ecos artanenses del mismo número. También en "Zumbidos de honda", David se hace eco de esta noticia).

-También en esta misma sección, Eleco comenta el carnaval con estas palabras "...período que al presentarse a la irresponsabilidad social hizo que no pocas gentes, al disfrazarse y solapar su faz, contribuyeran a que se dieran a conocer bajo todas sus facetas".

-En Voces autorizadas, se entrevista al Rdo. José Sancho de la Jordana y Sureda, "Don Pep": "...fundador de la Congregación Mariana de Artá, director de almas, pacificador de divergencias familiares y sociales, practicante de la caridad".

-...De la Colonia de San Pedro, se habla de las obras de la torre campanario de su iglesia que, con un presupuesto de doscientas mil pesetas, se abre una subscripción popular para sufragar los gastos.

-Hay un ruego a G.E.S.A. de los usuarios del transformador de "Sa Central" ya que se les fundían las lámparas "como por encanto".

-En "Municipales" (nueva sección) se habla de la colocación de nuevas tuberías de agua potable por todo el pueblo.

CONÈIXER

Segurament és l'arbre autòcton més abundant a les illes. Es tracta d'una conífera (com els avets), aspecte observable a les seves fulles, en forma d'agulla. Es un arbre molt sensible al fred; per això es troba limitat exclusivament a la zona mediterrànea. La seva capacitat d'adaptació als diferents biòtops és extraordinari. Podem observar-lo a qualsevol lloc.

A la costa rocosa el pi es presenta en forma arbustiva (pot arribar a tenir manco de dos palms d'alçada). Es curiosa la forma "aerodinàmica" que presenten els pinars d'aquesta zona, per tal d'oferir la menor resistència possible al vent salí, que ho crema tot.

A les zones ocupades per les dunes costeres, domini exclusiu de la sequedat, també hi trobarem el pi. Juga un paper molt important a aquestes zones, ja que actua com a fixador de les masses d'arena, que una vegada estable, possibiliten l'assentament de comunitats vegetals de gran importància biològica. Per a posar un exemple, citaré el pinar de les dunes de Ca'n Picafort (zona compresa entre la mar i la carretera) biòtop molt amenaçat per les urbanitzacions que s'estan aixecant a la zona.

A la muntanya creix als llocs a on pareix impossible el desenvolupament de qualsevol arbre voluminós, degut a la manca de terra (n'hi ha que pareixen sortir de la roca mateixa). En forma de bosc, el pi es troba fins a altàries d'uns 1000 metres, però la zona de vida per excel·lència la constitueixen les zones baixes. El trobarem formant boscos espessos, amb un sotabosc de garriga. Es curiosa l'abundància de l'arbocera a alguns pinars: això ens indica que la zona estava antigament ocupada per l'alzinar, i que, degut a la degradació produïda per distints factors (principalment la sequedat i els incendis), ha estat ocupada llavors per aquest arbre. També cal dir que el pinar no té sotabosc propi i característic (ja hem vist que el podem trobar per tot) sinó que actua com a cobertura dels diferents biòtops que colonitza. Per això, la paraula pinar no vol dir res concret si no s'especifica la comunitat vegetal que hi viu davall.

• Malgrat es tracta d'una espècie molt prolífica, els seus enemics no són pocs; passaré a continuació a fer-ne un tractament superficial dels principals.

Sens cap dubte, el seu major enemic és el foc. Degut a la gran quantitat de reina que conté, el pi és una espècie d'una gran combustibilitat. La cosa pot començar per diferents motius (irresponsabilitat, falta d'informació, també, per què no dir-ho, mala llet i el que no falta mai, interessos econòmics) però el final és sempre el mateix. No tot s'ha perdut, ja que les pinyes s'han obertes i han llançat tot el seu contingut de pinyons, el que farà que el cap d'uns anys hi poguem trobar pinotells joves. Però si ara, entre el moment en què els nous pins comencen la seva vida i el moment en què el pi ja produeix pinyons, el foc torna a jugar el seu paper destructor, el pinar s'haurà extingit per a sempre. Llavors només queda una esperança: la repoblació. Per això, si volem que en el futur les noves generacions no ens puguin dir "es nom d'es porc" quan vegin el llegat que els deixam, cal que participem activament en aquests actes. A més a més, tots sabem que l'abundància d'arbres afavoreix la caiguda de pluges, pel que si volem que la nostra illa no entri en un procés de desertització progressiva, hem de procurar conservar els boscs que encara tenim, i restaurar-los a les zones que antigament ocuparen.

L'altra gran problemàtica de l'espècie ve produïda per l'oruga de la papallona thaumetopoca pityocampa (la coneguda cuca del pi). L'home ha afavorit indirectament a aquesta espècie perjudicant els seus reguladors naturals. Mitjançant els insecticides, els homes no sols eliminam els insectes que fan malbé a les nostres collites, sinó que tam-

EL PI

bé ens carregam aucells com el cuco ò el cap-ferrerico, que s'alimenten en gran quantitat amb les cuques. Es curiós el fet que aquests darrers aucells, per a evitar les pues urticants de la cuca, abans d'enviar-se-la, li donen la volta, la giren com si es tractàs d'una bossa. Aquest insecte, quan es troba en estat d'oruga, forma bosses als pins. Quan arriba el vespre, les cuques surten de la bossa, formant llargues fileres, es dirigeixen cap als extrems de les branques i allà s'alimenten de les fulles. Es bastant corrent trobar boscs realment tarats per aquesta plaga. ¿I què feim els homes davant això? Podeu estar segurs que res de bo. En un moment donat, l'ICONA va subministrar als caçadors una sèrie de cartutxos perquè fossin disparats contra les bosses. Crec que el final és imaginat per tot. Una vegada més, l'home dona mostra de la seva poca honradesa, tant respecte als altres com a la seva mare, la Natura, i, com si d'un infant dolent es tractàs, cerca només el benefici immediat sense pensar que en el futur, aquells pins poden desaparèixer, i que, sense cap dubte, els tudons no faran niu damunt les carritxeres.

Com haureu vist, la problemàtica és gran. Si volem un futur amb boscs, cal que participem activament en la conservació dels actuals pinars. Si amau al camp, alerta al foc. Caçadors, si deis que lo vostre és un esport, comportau-vos esportivament, honradament, ja. A vosaltres, homes de seny i doblers, vos prec un poc de recapacitació. Quan talau un bosc o simplement vos dedicau a canviar-li els arbres per xalets estau jugant amb el futur de tots. El futur que ens presentau té color de carbó, i fa olor de fems. A tu, bollat, que disfrutes veient com pren el bosc, no et puc qualificar amb altre adjectiu que amb el de ASSASSI.

Si algú pensa que la problemàtica exposada no existeix, que no és tan greu o que tot el que he dit són pardalades, només puc dir-li una cosa: sempre hi ha hagut ignorància. Si no es tracta de ignorància, segur que hi ha doblerets p'enmig.

Toni Muñoz
TALLER DE COMUNICACIONS

Ser feliç... Com?

(XLI)

Feliços sereu...

Si sabeu distingir una ombra d'una bubota; us veureu lliures de moltes preocupacions.

Si sabeu callar i escoltar en el moment oportú; aprendreu moltes de coses noves.

Si sabeu on posar els peus i per on caminau; us estalviareu bastantes de patinades i d'ensopagades.

Si sabeu estar atents a les crides de socors dels altres, sense creure-vos indispensable; així esdevindreu sembradors de pau i d'alegria.

Si sabeu pensar abans d'obrar i pregau de debò abans de pensar; així serà cert que deixareu de fer moltes d'errades.

Si sabeu fruir de les coses petites i no despreciau els petits aconeteixements; arribareu lluny a la vida i trobareu el secret de la felicitat.

Si sabeu regalar un somriure i deixau de fer mala cara; sortirà cada dia el sol en el vostre camí i fareu que surti en el camí dels altres.

Si sou capaços de veure bona voluntat i benevolència en la conducta dels altres, encara que les aparences demostrin una altra cosa; donareu alegria i fomentareu la planta de l'amor.

Si no us impacientau quan no fan la vostra voluntat i us porten per paranyes que vosaltres no desitjau; voldrà dir que començau a dominar la vostra vida.

Si sabeu trobar l'encant de l'amistat i dels retrobaments; així, la vida té la novetat que fa que jamai sigui rutinària i avorrida.

Gregori Mateu Estarelles.

UNA CONTRA SUGGERÈNCIA

Em cridà l'atenció l'escrit que posa en el Bellpuig el senyor Andreu Genovart en el qual expressava que la nostra Obreria s'havia de plantejar la possibilitat de canviar els premis de les carrosses.

Jo personalment no estic d'acord amb el senyor Genovart i li demostraré a lo llarg d'aquest escrit.

Si la nostra Obreria considera la suggerència i la duu a la pràctica tornariem endarrera. Repetesc tornariem endarrera com els anys passats que se feia així com diu i se veien unes carrosses amb quatre paumes i un poc de mata verda. Perquè hem d'ésser realistes. Si els premis de les carrosses han de ser iguals per a tothom no és necessari haver de perdre hores de feina ni gastar doblers en fer una carrossa que més o manco valgui la pena, i això anima altres participants a què l'any qui ve s'animin a superar-se i fer més carrosses i més espectaculars.

Així hem conseguit que a la Colònia de Sant Pere des de fa un parell d'anys se facin unes beneïdes de Sant Antoni a nivell d'un poble gran, perquè com tothom sap a l'hivern som molt poca gent. Però no acaba aquí la qüestió. El premi que te poden dar no te compensa ni el material que l'has de tirar perquè és pràcticament inservible; i a més, els premis se destinen a fer un sopar entre tots els participants que han col·laborat a fer la carrossa. La gran compensació d'aquesta festa és la setmana següent que feim la tertúlia, que mos tiram conyes, que si t'he guanyat, que si ets parent de l'Obreria, que si has comprat els jurats etc. Sempre amb el bon humor i companyerisme. Lo que passa és que n'hi ha que ho agafen molt malament a això de guanyar o no guanyar. I jo crec que no hi ha tant per tant.

També el senyor Genovart deia que a altres pobles, dos en concret, s'obsequiava a ses carrosses amb una coca, una ampolla de xampanya i una de vi.

A sa Colònia, coca no en donen perquè l'han donada el vespre abans. Coca no, sobrassada, botifarrons, pa i vi per a tothom i en quant a ses carrosses participants que no entren en premi no s'els obsequia amb una ampolla de xampanya, sinó amb quatre.

En quant en el bon seny i el bon criteri de les persones de sa Colònia no vull fer cap comentari perquè crec que no és necessari. Perquè no crec que cap persona de les que componen la junta de la nostra Obreria hagi perdut el bon seny i el bon criteri. No tan sols som jo que no hi estic d'acord sinó un gran percentatge de coloniers opinen lo mateix.

La nostra Obreria té un any per pensar. Com s'ha d'arreglar per fer una festa de SANT ANTONI com cada any sense tenir dèficit.

Joan Forteza.

@@@@@@@@@ ECOS

NACIMIENTOS

Día 30 de Enero

Antonia Alzamora Blanco hija de Antonio y de Margarita C/. Major, 81.

Día 12 Febrero

Margelida Amer y Ginard hija de Juan y de Catalina C/. Pou d'Avall, 23-19.

Día 18 Febrero

María-Isabel López y Torrelló hija de Ignacio y de Francisca C/. Na Crema, 14.

Día 22 Febrero

María Bonnin Fuster hija de Manuel y de Antonia C/. Parras, 47.

MATRIMONIOS

Día 2 Febrero

Juan Alzamora Muntaner con Isabel Botellas Roig C/. Vinya, 29

Día 2 Febrero

Manuel Muñoz Pérez, con María Llinás y Danús (Canyamel).

Día 9 Febrero

José María Muñoz y Ríos con, María-Magdalena Canet y Cursach C/. Gómez Ulla.

Día 9 Febrero

Juan Gayà Llodrá con Margarita Mesquida Tous C/. Mte. Bienes.

Día 16 Febrero

Pedro Riera Gerau con Juana Sureda Ginard C/. R. Llull, 40.

Día 23 Febrero

Bartolomé Caldentey Ferrer con Francisca Vives Canet C/. 31 de Març.

DEFUNCIONES

Día 3 Febrero

Catalina Gerau Esteve C/. Pou d'Avall, 12.

Día 11 Febrero

Magdalena Espinosa Gerau C/. Bellpuig, 16.

Día 15 Febrero

Catalina Bisquerre Llaneras C/. Nueva, 34.

Día 20 Febrero

Antonio Vaquer y Moll C/. Ciutat, 22.

Día 25 Febrero

Miguel Genovard Nicolau C/. Rocas, 22.

Día 1 Marzo

Miguel Muntaner Genovard C/. Alqueriat, 5.

Pesca: RALL I SALPES

Aina Planisi
Taller de Comunicacions

Un dels esports que es pot practicar a la Colònia és pesca.

Per poder pescar, ho podeu fer de diverses maneres: amb la barca, amb una canyeta per damunt les roques i també amb el rall.

El rall és una espècie de xarxa, però en forma rodona. La salpa és un dels peixos que es solen collir amb el rall i que endemés de saber-lo tirar bé, han de tenir molta de paciència i esperar que aquests gustosos peixos surtin. Surten d'una manera molt rara, ja que només els veuen les coes. Això és degut a que aquests peixos mengen les herbes que hi ha damunt les roques que la mar tapa uns quants centímetres. Per poder collir aquests fugidissos peixos, de vegades, has de passar hores, abans que es decideixin a sortir. Altres vegades, quan anau a la punta que vosaltres fa uns dies que vetlau, trobau que la vos han presa i això fa molta de ràbia, però ells han arribat primer.

Les salpes es solen pescar dins la primavera, ja que elles venen a posar els ous a les nostres costes.

El moixò és un altre peix que es sol collir amb el rall. Té la malla més petita que el de la salpa. El moixò es sol collir dins l'estiu i es un peix molt menut, ja que si el fregiu, el vos podeu menjar amb les espines i tot.

En la barca podeu pescar qualsevol tipus de peix, sigui gros o petit.

De dins la barca podeu pescar amb volantí, fluixa o potera.

Amb el volentí podreu pescar serrans, vaques, donzelles, variades, pagells, mostels, dragons i, amb la fluixa, es pot pescar dèntols, aranyes, obla-des,...

Els calamars i sípies es solen pescar amb la potera. Quan és la temporada dels calamars, es sol veure totes les barques defora del moll, ja que són uns animallets molt gustosos.

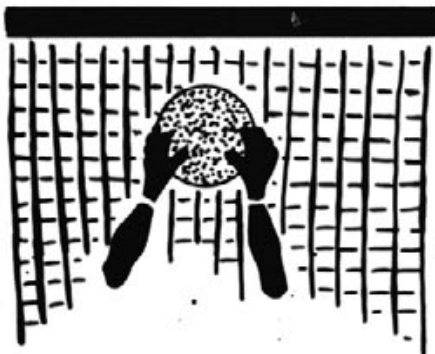
Per les persones que no tenen barca, poden anar a pescar per damunt les roques amb una canyeta o també poden anar a parar llences per poder collir dèntols, mussols, congres, morenes.

La llença és una corda llarga amb un ham al final. A aquest ham se li sol fer un tros de pop o de sípia. La llença es sol col·locar a les roques.

Per les persones que no les agrada nadar, poden anar a pescar amb l'escopeta per davall l'aigua.

La pesca és un esport molt relaxant i no es necessita una gran força física per lo que és esport que el poden practicar tan infants com persones majors.

VOLEIBOL a Artà

El volley-ball és un esport poc conegut per la majoria de gent, encara que tothom n'ha sentit parlar qualche pic o fins i tot ha vist un partit a "Tiempo y Marca", però crec que ningú sap exactament què és, encara que m'agradaria anar errat.

Jo vos voldria dir molt breument de què va, i fer-vos una idea clara del que és.

Aquest esport es juga dins un camp rectangular, de 18x9 metres, separat per una xarxa, en dos quadrats de 9x9. Dins cada un d'aquests dos quadrats hi ha una altra retxa situada 3 metres de la xarxa, que separa la zona dels atacants de la dels defensors.

Els partits es disputen per sets. Guanya l'equip que aconseguix fer-se amb 3 sets. Cada set es guanyat pel primer equip que arriba a assolir 15 punts, amb una diferència mínima de dos punts damunt del seu rival, (un partit no pot ésser guanyat per 15-14, com a mínim ha d'ésser 16-14). Com podeu veure l'empat no existeix.

Juguen dos equips, un a cada banda de xarxa, cosa que evita el contacte físic i per tant la violència. Per jugar hi ha unes normes establertes:

*-Un jugador no pot pegar 2 pics seguits a la pilota.

*-No es pot tocar la xarxa, ni es pot passar la mà per damunt, invadint el camp contrari. Per davall la xarxa tampoc s'hi pot passar res.

*-Si la pilota toca terra dins un camp, perd l'equip d'aquí camp i, si pega a defora, perd l'equip que la hi ha tirada.

*-En lo referent a treure, cal dir, que la pilota ha de passar per damunt la xarxa al camp contrari, fora tocar-la, i ha de caure a dins l'altre camp.

*-Per fer punt, s'ha de tenir el servei, és a dir, si un equip treu malament o falla tenguent el servei, l'altre equip no fa punt sinó que recupera el servei.

*-Quan es pega a la pilota ha de fer un renou sec, sinó fa aquest tipus de renou vol dir que se li ha pegat amb les dues mans a contratemps i es falta.

*-Cada vegada que un equip recupera el servei els jugadors corren un uoc en el sentit de les agulles del rellotge.

Dins cada equip, segons la seva col·locació, hi ha 2 tipus de jugadors, els defensors i els atacants. Els defensors reben la pilota i la tiren damunt el col·locador. Aquest la tira cap a un dels dos costats, perquè un dels seus companys delanters pugui rematar, (els defensors no poden botar dins la zona dels delanters).

Volia dir-vos que aquí a Artà hi ha equip de volley-ball que qualche dissabte fa partits amistosos amb equips de pobles de per aquí ja que la lliga ha acabat degut a que només hi havia 8 equips: el Petra, el de Cala Ratjada, el Costa de Calvià, el Bunyola, el Vilafranca, el Cala Millor, l'Artà i l'Opiusa, que no es va presentar a cap partit, i va ésser desqualificat. L'Artà, per si interessa a qualcú, quedà quart.

Segur que molts de vosaltres no sabeu res de tot això i es que, la premsa de Mallorca, sigui o no forana, no dedica al volley ni dues retxes, (a no ser al Son Amar de primera).

Jaume Morey Cañellas
Taller de Comunicacions

ESPORTS

ARTÀ
1 ATCO. BALEARS 2 (mala sort i molts d'errors)

MALLORCA ATCO. 1 ARTÀ
1 (canvi d'entrenador i sorpresa)

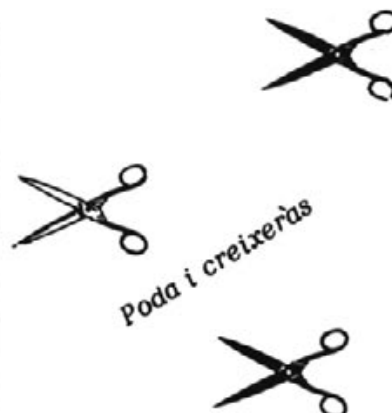
Una vegada més s'ha complert el pronòstic i el canvi d'entrenador ha suposat no perdre el partit, ni més ni manco que dins el tot poderós Mallorca, i si bé al final fou un empat, durant bon temps del partit la victòria feia somriure els seguidors de l'Artà dins el Miquel Nadal.

Després de perdre enfront de l'Atco. Baleares, on se tengué molta mala sort a la primera part, però els errors foren massa grossos, quan a davant l'equip del Baleares només cercava aquests errors i els aprofità, i res pus. Si l'Artà hagués marcat la meitat de les ocasions de què va disposar el resultat fou estat un altre. A la segona part i amb el partit decidit i amb un Artà desmoralitzat per complet se va veure un trist espectacle, per part dels dos equips, ja que així i tot el Baleares no va arriscar res de res i al final, si la sort hagués tocat a l'equip local inclús s'hauria lograt l'empat. No fou així i la pèrdua del

partit suposa que la Directiva agafàs mesures dràstiques i cessàs/dimitís (qüestió d'enfoc) a Mascaró i cercàs reforços amb un nou entrenador, el Sr. Cardell (pareix que ha canviat per complet el sistema d'entrenament), i nous jugadors, ja que se fitxà a Martínez (jugador de la cantera catalana) i, als menys, tractar d'activar l'efectivitat dels jugadors.

Pareix que s'ha conseguit, al menys, hem marcat fora de Ses Pesqueres després de molt de temps de sequedat golejadora i ara a esperar partits. Esperem que la mesura presa no sigui massa tardana.

J. Mayol

RESULTATS

FUTBOL:

Aleyins:

Badia 7 - Avance 0
Avance 4 - Santanyí 1

Infantils:

Avance 6 - S. Jaime 0
Santanyí 5 - Avance 2

Juvenils:

Artà Juvenil. Descans.
Artà 3 - GESA 2
Els tres gols de Juani.

Penyes:

Bellpuig 2 - B. Toni 2
P. Orquidea 1 - Ferrutx 1
Ferrutx 7 - B. Mingo 1
T. Boxers 3 - Bellpuig 3

BASQUET:

I. Bahía 72 S Salvador 32
S. Salvador 70 Molinar 49

FUTBITO:

1er Nelson B
2on La Perdiz
3er Juma Sports
4art Life.

VIATGES a millor

G.A.T. 820

C/. Binicanel·la, 12.- Tel 58.55 15/52 CALA MILLOR

Carretera Cala Gulla -Tél. 56 40 17 Cala Ratjada

PUENTE DE SAN JOSE

FALLAS VALENCIA Del 17 al 20 de Marzo 8.500 Ptas.
ANDORRA Del 15 al 20 de Marzo 15.500 Ptas.
(Estos precios incluyen traslados, hotel P/C excursiones y guía acompañante)

PUENTE DE SEMANA SANTA

GRANADA Del 3 al 7 Abril 21.840 Ptas.
MALAGA Del 3 al 8 Abril 25.200 Ptas.
SEVILLA Del 3 al 7 Abril 23.100 Ptas.
GALICIA Del 31 Marzo al 7 Abril. 28.500 Ptas.
MARRUECOS Del 3 al 8 Abril -44.600 Ptas.*
(* Este precio incluye avión. Hoteles de +++ y ++++ en regimen de media pensión, excursiones.
ROMA y VENECIA Del 4 al 8 Abril 38.500 Ptas.

CHARTER NACIONAL

MADRID 9.500 (ida y vuelta)
SANTIAGO .. 14.500 " "
BARCELONA 5.700 " "

VUELOS DE LARGA DISTANCIA

NEW YORK 35.500 (ida)
BUENOS AIRES 131.265 (ida y vuelta)
MEXICO 114.450 (ida y vuelta)
para otros destinos, consultenos sin compromiso.